

see toisen vaimoa.

— Tämän ymmärrän ja hyväksyn suveellisesti, mutta se ei vielä selitä, miksi dette suomentanut toisessa kohdassa "on häpäissyt". Myönnän kyllä, että tämä möinen sana on asiallisempi, mutta se aivan kuin lievennä ~~tä~~ rikosta.

— Niin, mutta huomatta, että tässä Jeesuksen käskyssä ei puhuta ainoastaan aviorikoksesta. Mureksuuden hän olisi antanut käskynsä ainoastaan aviomiehille ja sanonut naimattomille: kuukan vain et hemoitse toisen vaimoa, saat kyllä katsoa hemoitaksesi nuoria tyttöjä ja naimattomia naisia. Luvutteleko Jeesuksen sitä tarkoittaneen?

— Ei ei, se on totta. Vaikka nuorelle miehelle on luonnollista ~~että hän~~ katsella nuorta naista arvostellen, tehtiä hän hyvin omassatunnonossaan, että läheisemmän suhteen kuvitteleminen on epäpuhdasta.

— Taiikka toisin sanoen: avioliittoon valvoittava. No niin, Jeesuksen käsky koskee epäilemättä kaikkia miehiä, naisia ja naimattomia, jotka tahtoivat häntä seurata, ja sentähden sen sanamuotokin on asianmukainen. Jos nim. Jeesus olisi tarkoittanut ainoastaan aviovainoja, silloin hän ei olisi käyttänyt yleistä sanaa "nainen". Kreikkankielinen sana gynae merkitsee naista niin hyvin naimisissa olevaa kuin naimattontä. Sama yleinen merkitys on latinalaisella sanalla mulier, jota versio vulgata tässä kohden käyttää. Jeesuksen käsky kuuluu niin muodoin lyhyesti: "älä ole apatukoissani epäpuhdas, sillä jos naista katselet hiemöiten, häpäiset häntä jo sydämessäsi." (Asianomaisella muuttokannella tämä tietysti koskee naisia yhtä paljon kuin miehiä.) Ja koska naimattomat eivät saata tehdä ^{keskenään} aviorikosta, on selvää, että tässä paikassa on häännettävä toisella sanalla, esim. häpäiset, joka

22)
liseksi"? Ja vielä: "mitä ikänä te aotte Isältä minun
nimessäni, sen on hän antava teille. Tähän asti ette ole ano-
neet mitään minun nimessäni; anokaa, niin saatte, että
ilonne olisi täydellinen." ja muistattehan Paavalin
sanat kirjessään roomalaisille: "sillä Jumalan valtakunta
on rauhassa ja riemua pyhässä hengessä"? ~~Minun~~
me siis lyhyesti sanoa, että Jeesuksen seuraaja on täynnä
lapsellista iloa ja viattomuutta, enkelimäistä riemua
ja oman tunnon rauhaa. Lapset ja enkelit tunnetaan
seuraavasta: heidän aistinsa tuottavat heille yhtä
mitta iloa; he eivät ole syvyyksiä askeettia, eikä ala-
kuloisia uskovaisia, sillä he iloitsevat rajattomasti
kaikesta kauniista, ~~siunasta~~ ^{siunasta} ja jalosta; maailma on
heille täynnä aavistamattomia ihauksia, elämä
täynnä iloista yllätyksiä; mutta kaikki heidän iloa-
nsa on puhdasta, viatonta, pyhää, ~~siis~~ ^{siis} sillä he eivät
tiedä mitään sukupuolielämästä, viettelyksistä ja vai-
keuksista. Tähän samaan elämään pyrkii opetus-
lapsi, taivasten valtakunnan tavoittelija.

— Mutta onko se mahdollinen ihmiselle saa-
vuttoa?

Vastaa Jeesuksen sanalla: "ihmiselle se on mahdotonta,
— ihmiselle ei ole, mutta Jumalalle ei ole
mitään mahdotonta. Kaikki on mahdollista."

— Kukaan nyt? Ennen olette puhuneet siitä, et-
tä ihminen ei tarvitse alkupuolista vapautta, koska
lunastaja on hänessä itsessään!

— Puhukko nyt sitä vastaan?

— Sanotte, että "ihmiselle se on mahdotonta,
mutta Jumalalle mahdollista."

— Toistin Jeesuksen sanoja. Mutta mitä ristii-
viteä tässä on? Älkää tahertuko sanojen väärään merki-
tykseen, vaan ajatelkaa, mitä ne tarkoittavat. Nytesin

muistui mieleenne ainostaan vanha, tavallinen ja
vääriä käsitys Jumalasta. Mutta alkää unohtako, mi-
tä "Jumala" merkitsee Jeesuksen suussa.

— Jumala on henki —

— Niin, ja missä Jumala elää ja "hallitsee".

— Omassa valtakunnassaan, taivasten valta-

kunnassa —

— Niin, ja onissa on taivasten valtakunta?

— Näkymättömissä, joka paikassa —

— Ja niinkuin Jeesus itse sanoi: "se on tei-
sä", siis meissä. Taivasten valtakunta on meissä, mei-
dän sisäisämme, meidän hengessämme, ja siis ju-
sialakin on meissä, vaikka häntä eivät tunne muut
kuin ^{me} jotka hänessä elävät. Mutta vielä on yksi
määrätelmä Jumalasta, kirkkosta valaisevin ja ratkai-
sevin. Jeesus on senkin antanut ja Johannes on sen lyhyesti
lausunut. — Mikä se on?

— Se kuuluu: "Jumala on rakkaus."

— Ah, onhan tuo tuttu lause.

— No niin, olkaamme johdonmukaisia. Koska

Jumala on taivasten valtakunnassa meidän hengessämme
ja koska Jumala on rakkaus, on siis hengessämme pii-
tevä jumalallinen vapautus se Rakkaus, joka on
ihmisen suurin ja korkein, sisäin ja syvin, — niin, ainoa
todella siiveellinen voima. Rakkaus yksin nostaa mei-
dät sukupuolisuuksiemme yläpuolelle, se meidät vapaut-
taa himoista ja haluista, se tekee meidät lapsiksi ja en-
keleiksi kahtaisiksi.

— Rakkaus. Mutta sittenkin: kuka ajatte-
lee sukupuolisuuksiemme liehtivää voimaa —

— Alkää sitä ajattelko. Alkää ajattelko

inhimillisti heikkouttamme. Jeesuksen juuri neuvos
oneita muistamaan, että se on mahdollista vain
Jumalalle.

— Jumalalle, siis rakkaudelle —

— Niin, rakkaudelle, mutta tietysti Juma-
la eli rakkaus on kykenemätön toimimaan ja vaikuta-
tamaan ilman meidän uskoamme. Meidän tulee
uskoa rakkauteen, silloin rakkaus meissä voittaa.

— Mutta ensimmäinen kiisaus karkoittaa
meistä rakkauden, s. o. tämän täiwaallisen rakkauden,
sillä kiisaus juuri herättää meissä maallisen
rakkauden (vain onko sanottava: lemmen) tullen.

— Sentähden meidän tulee luottaa ja kehity-
tyä ushossa ja luottamuksessa rakkauteen. Emme silloin
vapayksessämme ole täydellisiä. Elämä on tie, ja tie on kul-
jettava. Rakkaudella ei tarvitse syntyä meissä tyhjy-
ttä. Rakkaus on ääretön. Rakkaus on Jumala. Rakkaus
on henki ja tajunta. Ei soka voimaa, niin kuin maallinen
henki, vaan itse viisauden olemus. Meidän tulee vain
hengessämme avautua jumalalliselle rakkaudel-
le. Rakkaus on aurinko ja meidän sielumme on kukka,
joka avaa lehtensä elämälle ja valolle. Ettekös ymmärrä-
vä, että tässä ei ole mitään toivotonta?

— Alaan käsittää. Kuen vain ohia uskoa —

— Usko tulee. Ja nyt voitte ehkä käsittää,
mitä Jeesus ~~maailmasta~~ tarkoitti noilla pahennu-
herättämisillä neuvoillaan, jos hän niin. ne antoi. Ne
eivät oikeastaan olleet neuvoja. Ne olivat pikemminkin
selityksiä ja anteeksipyyntöjä toisten puolesta. Näin
hän tarkoitti: „rakkaus on niin ihmeellinen ja kallis-
voinen helmi, että jos opetuslapsen sydän on tulvillaan
täiwaallisesta rakkaudesta, on hän oikeutettu heittämiään
päättään jonkun inhimilliseen kevyyn tai lahjan, joka

muuten tekee elämän arvokkaaksi, mutta joka hänelle muo-
 dostuu alituisiksi kiuksiksi ja esteeksi; sommoisia
 ovat esim. oppineisuus ja kunnianarvoisa asema — näi-
 tä voidaan verrata silmään, — tai johon taiteellinen
 luova työ — jota voidaan verrata oikeaan käteen. Tämä
 moiset asiat voivat muodostua kiuksiksi — ei kuu-
 saukseksi — ihmiselle, joka on kokonaan antautu-
 nut rakkaudelle. Hän tahtoo palvelella välittömästi,
 hän tahtoo olla yksinkertainen, alhainen ja nöyryin
 kaikista. Hän tahtoo mennä ulos ihmisten kesken
 ollakseen yksinomaan veli kaikkien kanssa. Rakkaus
 on hänessä niin suuri, ettei hän osaa kuin kuolla.
 Tämä on tietysti harvinaisen tapaus, ja sentähden
 Jeesuksen sana on kuin puolustus, — hän ymmärsi
 tätä näitä, jotka onnessaan ovat onnettomia ja joiden
 sentähden on pakko rikkoa jotakin itsessään.

— Ouhau tuo kauhasta, mutta kaukana se
 on minusta sukupuoli-käsymyksestä, ja toivon hästky
 kuitenkin koskee sukupuoli-elämää.

— Ja samalla rakkautta. Jos tutkintani on
 kaukana sukupuoli-asiasta, on se sitä lähempänä rak-
 kautta.

— Olkoon, mutta tässä joulaki' mieleeni, että
 jos Jeesus kerran on antanut selittävästi puoltolaiseen
 joillekulle onnettomille, miksi syrjäyttäisimme
 sen mahdollisuuden, että hän on puolustanut niitäkin,
 jotka taivasten valtakunnan takia ovat tehneet väkival-
 tia itselleen, kuten muistaakseni toisessa paikassa
 evankeliumia sanotaan?

— Hän. Olen sitä ajatellut, ja minua täytyy tun-
 nustaa, että jokuhan verran ymmärrän keikkoisi Origines-
 ta, joka suuren heikisen työnsä tähden katsoi itsensä oikea-
 detuksi omakätisesti vapauttamaan itsensä sukupuoli-

hietämin kiisauksista. En kuitenkaan usko Jeesuksen
tätä tarkoittaneen sitä yksinkertaisesti syyttä, että ih-
misen ei jidiä paeta elämää, ei kaivaa kivistäkäsä ma-
han. Kiisaukset kaovattavat meitä ja antavat meille
voimaa, kun me ne voitamme. Ilman kiisauksia emme
voisi kasvattaa luonnettamme. Kiisaukset ovat meidän
koselumme.

— Niin jokainen nykyajan ihminen ajattelee,
ja jos Jeesuskin on niin tarkoittanut, silloin täytyy
todella kehoittaa säkeille 29 ja 30 semmoinen tu-
kinta kuin teidän arken antamanne tai hylätä
ne ~~oikeus~~ tekstin väärennyksinä.

— Voihan niillä olla syvempi ja salaperäi-
sempikin merkitys. Arvostelen jotakin sentapaisista,
mutta tässä ei ole tilaisuuksia siitä puhua. Meidän
kai täytyy jättää nämä säkeet ^{oman oppineen nojaksi} rauhaan ja surtyä eteen-
päin. Nyt seuraakin tekstissä kohta, jossa Jeesus kei-
tyy nimenomaan avioliitossa elävien puoleen — puhut-
tuun edellä kaikista ihmisistä ylönsä.

— Viimeisessä säkeessä huomaankin, että
teidän suomennoksenne suuresti poikkeaa vanhasta. Sa-
nat "meidän tahden kuin huoruuden" on teillä muutet-
tuksa sanoiksi "sen lisäksi, että itse on syyppä häu-
retteen". Kuinka tämä on ymmärrettävä? Kieltää
Jeesus kokonaan avioeron, joka Mooseksen lain mu-
kaan oli luovallinen?

— Kieltää tietysti seuraajitään ja opetuslap-
siltään. Huomattava ainoa, että hän ei puhu "maailman
lapsista", ainoastaan niistä, jotka tahtovat olla kristi-
tyitä ja seurata häntä, pyrkivänsä tavastan valtakun-
taan.

— Miksihä heille on niin luonnollista olla eroa-
matte? Jos toinen aviopuolisoista on "maallismiehen" ja tah-
too erota?

— Silloin asia ~~muuttuu~~ ^{saattaa} käännettä. Tiettyä opetuslapsi on eroamista vrtaan periaatteessa, mutta jos hänen aviopuolisonsa on onneton, rukoilee ja vastii, hän menettelee oman tuentonsa mukaan. Opetuslapselle itselleen ei ole olemassa avioliitollista onnettomuutta. Hän pyrkii elämään sovussa ihmisten kanssa, ja hänen elämäntoverinsa on annettu hänelle koulukamppaniksi, jonka kanssa hänen ennen muuta on opittava elämään sovussa ja ~~rauhassa~~ ^{rauhassa} rakkaudessa. Hän ei siis kaipaa avioeroa. Jos hän taas aktiivisena toimijana eroaisi aviopuolisostaan, tekisi hän kaksinkertaisen synnin: ensiksi hänen eroamisensa todistaisi, että hän itse on kääntänyt silmänsä toiseen ja siis tehnyt itsensä syyppäksi hävettävään, ja toiseksi hänen eroamisensa saattaisi puolison ^{hahdottaa} kaipaamaan mutta puolisoa eli toisin sanoen tekemään avioirikoksen. Jeesus on näet periaatteellisesti ehdottoman yksiviivisuuden kannalla. Pääasia onkin, että olemme selvillä, mistä on kyse; sathaisin yksityistapauksissa on aina enemmän tai vähemmän kunkin oman tuennon veräjä, sillä opetuslapsi on oman tuennon ihminen.

— Tällä tavalla kyllä Jeesuksen sanat ovat johdonmukaisia ja ymmärrettäviä, mutta kuinka vankka suomennos oli niin virheellinen? Sen mukaan avioero oli luovallinen, kun aviopuoliso oli tehnyt itsensä syyppäksi huoruuteen.

— Kyseessä oleva väitänne on alkuperäisessä vaikeasti käännettä. Se on mahdollisesti myöhempi lisäys ~~tapauksessa~~ ^{tapauksessa} lause kokonaan kadottua johdonmukaisuutensa ja Jeesuksen tarkoitus häviää olemattomaksi, jos ei sitä suomennossa niinkuin tässä olen tehnyt ja niinkuin Leo Tolstoi sen ennen minua käänsi. Lause kuuluu kreikaksi parektos logosu porneias. Sana parektos merkitsee "ulkopuolella, päitsi", porneias merkit-

see "huoruus, haureus" ja logos on "syy". Sanaasti sanaan
 siis: "paitsi syytä huoruuteen"; josta näkyy, että vaihtu-
 seen ymmärtäminen riippuu siitä, mihinikä jääläus-
 seen sanaan se liitetään. Jos katsotaan sen määritte-
 levän ^{relatiivilauseen} objektia (vaimonsa), silloin saamme vanhan epi-
 loogillisen käännöksen; jos ~~se~~ taas asetetaan yhtey-
 teeseen subjektin, s. o. sekä sanan "jokaisen" että koko
 sitä määrittelevän relatiivilauseen yhteyteen - ku-
 tan ymmärtääkseni kielioipillisestikin on luonnolli-
 sempaa. - silloin täytyy meidän kääntä uudella
 tavalla. Kuulkaa nyt, kuinka koko lause sanataksasti
 kuuluu: "jokainen, joka eroittaa vaimonsa luotaan, paitsi
 si syytä huoruuteen, saattaa hänet tekemään avioiri-
 hoisen." Huomaatte pätkinän. Päättäkää itse, kum-
 pi suomennos on luonnollisempi ja jeesuksen hengen
 mukaisempi, vanha vaikeampi uusi. Sillä molempia on
 muovailtu järkeä mukaan. Latinalaksi on käännetty
excepta fornicationis causa, joka tietyksi puoltaa vanhaa
 käännöstä ensi näkemältä, mutta lähemmin tarkastet-
 tuna voi olla kahseimielinen.